

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8826/2021
09.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Јелице Бојанић Керкез и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Јована Петковић Бранисављевић, адвокат из ..., против тужене „ERSTE Bank“ АД Нови Сад, чији је пуномоћник Рајна Андрић, адвокат из ..., ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Панчеву Гж 870/21 од 07.09.2021. године, у седници одржаној 09.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Панчеву Гж 870/21 од 07.09.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Панчеву Гж 870/21 од 07.09.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву П 538/2021 од 19.05.2021. године у ставу другом, трећем и четвртном изреке, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев тужиље: за утврђење ништавости одредбе уговора о кредиту број ... од 27.02.2017. године закљученог између тужиље и тужене садржане у члану 9. став 1. тачка 1. који гласи: „Накнада за обраду кредита која је једнократна и износи 1,00% од износа одобрених средстава“; за обавезивање тужене да тужиљи на име стицања без основа због незаконито наплаћених трошкова обраде кредита исплати 1.450,00 динара, са законском затезном каматом од 27.02.2017. године до исплате и одбија захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој накнади трошкове целог поступка од 55.300,00 динара, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П 538/2021 од 19.05.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор месне ненадлежности. Ставом другим изреке, утврђено је да је ништава одредба уговора о кредиту број ... од 27.02.2017. године закљученог између тужиље и тужене садржана у члану 9. став 1. тачка 1. који гласи: „Накнада за обраду кредита која је једнократна и износи 1,00% од износа одобрених средстава“. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име стицања без основа због незаконито наплаћених трошкова обраде кредита исплати 1.450,00 динара, са законском затезном каматом од 27.02.2017. године до исплате. Ставом четвртим

изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка од 23.300,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Вишег суда у Панчеву Гж 870/21 од 07.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалба тужиље и жалба тужене и првостепена пресуда је потврђена. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужиље и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и предложила одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе, на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао правилност побијане пресуде, на основу члана 408. Закона о парничном поступку и нашао да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је, као корисник кредита, са туженом Банком закључила 27.02.2017. године уговор о кредиту број У одредби члана 1. уговора констатовано је да је одобрен готовински кредит од 145.000,00 РСД, а у члану 9. став 1. тачка 1. да једнократна накнада за обраду кредита износи 1,00% од износа одобрених средстава. У предуговорној фази, тужиљи је уручена понуда, која у тачки 3.3. садржи врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, између осталог и фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 1.450,00 динара што је износ од 1,00% од износа одобреног кредита. Трошкови једнократне накнаде за обраду кредитног захтева од 1.450,00 динара тужиљи су наплаћени приликом пуштања средстава кредита у коришћење 27.02.2017. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је предметна одредба уговора о кредиту ништава, на основу одредбе члана 46. и 47. Закона о облигационим односима, у вези са чланом 11. (начело равноправности странака у облигационом односу) чланом 12. (начело савесности и поштења), чланом 13 (начело забране злоупотребе права), чланом 15 (начело једнаке вредности давања), чланом 16. (начело забране проузрковања штете) и чланом 21. (начео примене добрих пословних обичаја) истог закона, јер спорном одредбом уговора није прецизирано који су то стварни трошкови кредита, због чега је тужиоцу остао непознат механизам по којем се добија висина тих трошкова, што тужиоца доводи у неравноправан положај у односу на тужену као доминатну уговорну страну. Због тога, по мишљењу нижестепених судова, тужилац има право на враћање новчаног

износа наплаћеног по основу ништаве одредбе, на основу члана 104. став 1. и 3. у вези члана 210. и 214. Закона о облигационим односима.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

На основу одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, ако циљ повређеног правила и закон не упућују на нешто друго. Уговор је ништав и када је предмет обавезе немогућ, недопуштен, неодређен или неодредив, на основу одредбе члана 47. истог закона.

Закон о банкама, у одредби члана 43. прописује могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова, а то право банке је регулисано и подзаконским актима и то: Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини обрасца који се уручује кориснику („Службени гласник РС“ бр. 65/11), донетом на основу Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“ бр. 36/11 и 39/14), у примени од 05.12.2011. године.

Одредбом члана 17. став 1. Закона о заштити корисника финансијских услуга, прописано је да су банка и давалац лизинга дужни да кориснику пруже информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на уговор о депозиту, кредиту или лизингу, уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна, односно уговор о издавању и коришћењу кредитне картице за које показује интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду. Сагласно ставу 4. истог закона, понуда се исписује на прописаном обрасцу, на папиру или другом трајном носачу податка и поред осталог садржи ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати, односно који треба да му се исплати, а приказан је на репрезентативном примеру у коме су назначени сви елементи на основу којих је тај износ обрачунат (тачка 8.), као и врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви, периоде у којима ће се мењати и начин измене (тачка 10.).

На основу изложеног, следи да банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга насталих у вези са реализацијом кредита, под условом да је у предуговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на његов терет, понудом која је то садржала.

У конкретном случају, понуда достављена тужиљи поводом закључења предметног уговора садржи врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, па тако и фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 1.450,00 динара што је износ висине 1,00% од износа одобреног кредита, која је тужиљи наплаћена 27.02.2017. године. Пошто је тужиља, садржином

наведене понуде, у предуговорној фази обавештена о врсти и висини накнада које падају на његов терет, то банка није била дужна да доказује структуру нити стварне трошкове тих накнада, нити је таква уговорна одредба неодређена, у смислу члана 46. Закона о облигационим односима у вези члана 8. и 19. став 1. тачка 12. Закона о заштити корисника финансијских услуга. То значи да предметна уговорна одредба није ништава, па је тужбени захтев тужиље којим тражи враћање наплаћених износа на односу те одредбе, са припадајућом каматом, неоснован, на основу члана 104. став 1. и 214. Закона о облигационим односима, у вези члана 103. став 1. истог закона.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој, на основу члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. Закона о парничном поступку, према опредељеном захтеву припадају трошкови целог поступка и то на име састава одговора на тужбу од стране пуномоћника – адвоката 6.000,00 динара према Адвокатској тарифи важећој у време пресуђења, састава жалбе и ревизије по 18.000,00 динара према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања тих парничних радњи („Службени гласник РС“ бр. 37/21 од 14.04.2021. године), као и трошкова судских такси на жалбу и другостепену одлуку по 1.900,00 динара и судских такси на ревизију од 3.800,00 динара и одлуку по ревизији од 5.700,00 динара, према Закону о судским таксама („Службени гласник РС“ бр. 28/94, 53/95...95/18).

На основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић